

ním a milým, divě se kráse a způsobilosti i mravům těch tří synův ujce svého, z nichž mu se nejmladší nejlépe zlíbil, jemuž bylo jméno Reymond, na něhož hrabě Emmerych, když spolu seděli a hodovali, pilně patřiv, řekl k ujci svému: „Můj milý ujče, vím dobře, že mnoho dítek máš a nejvíce synův, prosím, daj mi jednoho, kteréhož bych sobě vybral, a já ho chci chovati tak, jako by vlastní syn můj byl, a způsobím jemu zemi v budoucích časích, takže mi bude míti z čeho děkovati.“ Jemuž hrabě z Forštnu odpověděl: „Pane ujče milý, toť já k vůli a k žádosti tvé učiniti chci, vyber sobě, kteréhož se zdá.“ Slyše to hrabě Emmerych, zradoval se a požádal nejmladšího, jménem Reymonda, kterýž velmi krásný a zpuosobný mládenec byl. I naplnil hrabě z Forštnu žádost ujce svého a jemu ihned Reymonda dal. A tak jsou kvasili a hodovali spolu za tři dni. A potom hrabě z Forštnu vzal odpuštění od ujce svého a jel domův se dvěma syny svými, ostaviv Reymonda s žádostí velikú u svého ujce. Tehdy hrabě Emmerych miloval Reymonda nade všecky jiné a byl naň velmi laskav, neb mu pilně sloužil, jsa blízký přítel jeho, nade všecky jiné dvořany, pro kterouž věc ode všech napořád byl ctěn a milován. Potom hrabě Emmerych jel na lov po dlé obyčeje svého s svými služebníky, chtě lovit zvěř, zvláště vepře divoké. Po němž Reymond nechtěl ostati i jel s chvátáním, následuje pána svého jako věrný služebník. A když přijeli na les, kterýž sloul Columpíra, našli vepř divoký, po němž psi pospíchali i hrabě i všichni táhli, honíce jej. Těž i Reymond vždy se držel pána svého, boje se, aby ho neztratil. A tak dlouho po tom vepři jeli, až již měsíc vycházel, takže ten vepř množství zabil psův, kterýchž hrabě Emmerych lituje pospíchal přede všemi jinými po tom vepři, ale pohř-

chu s svou škodou, takže všickni služebníci a lovci nemohouc postačiti s ním zadu ostali a jeho ztratili, kromě Reymond po něm hnal a s ním zůstal. Tehdy Reymond řekl k strajci svému: „Pane milý, vidíš dobře, že sme všecek lid i psy ztratili, a již jest noc. Protož není slušné, abychom se po noci smýkali, neb bychom nenašli zase lidí svých ani psů, a také kde bychom v noci ostali neb nocovali, protož má rada jest, abychom nechali té kratochvíle.“ Jemuž hrabě odpověděl: „Reymonde můj milý, dobře mluvíš a radíš právě, neb již všudy hvězdy i měsíc svítí.“ I počali spěšně přes ten les (ne cestou, ale stranami lesu toho) jezdit velmi tesklivě, až tak jedouce našli cestu širokou a veselou, kterouž Reymond vida, řekl svému pánu: „Pane milý, zdá mi se, že tato cesta jde k Pojtířovu.“ Jemuž hrabě odpověděl: „Pospěšmež, zda bychme koho z našich na té cestě postihnouti mohli, také bychme i v noci k Pojtířovu přijeli, pustit nás do města.“ A to řekše sobě, jeli spolu tou cestou a hrabě Emmerych počal se dívati hvězdám a běhům planét, kteréž velmi dobře znal. A tak patře s pilností, počal vzdychati žalostivě, řka: „Pane Bože milý, kterak jsou mocní divové tvoji a kterak můž přirození lidské takové věci snést, že člověk strze účinek svojo neřádny a skutek nešlechtný má býti slavný a mocný a přijde k velikému důstojenství a ch, maje veliké štěstí, ješto to jest proti obyčeji, aby za svůj nešlechtný skutek měl chválen a ve cti býti.“ A obrátiv se, řekl k Reymondovi: „Příteli muoj milý, chyl se ke mně a povím ti a ukáži převelmi divné věci, ješto jich prvé nikdy nevidal.“ Jehož Reymond pokorně otázal: „Co by tak divného bylo, ješto bych prvé nevidal?“ I vedce hrabě Emmerych: „Teď nyní vidím, kterak jeden tuto hodinu pána svého zamorduje a bu-

de mítí mnoho štěstí i bohatství nade všechny své přátele i příbuzné na tomto světě.“ Jemuž Reymond nic neodpověděl, ale uzřev ohník maličký, kterýž pastýřové ve dne zanítily, ssedl s koně svého a nasbírav suchého dříví, přiložil na ten oheň, neb zima tu noc byla. Vida to hrabě, ssedl také s koně svého a k ohni přistoupil (ale to bylo neštěstí jeho). A když chvíli maličkú postavil hřejíc se, uslyšeli hřmot, ano se k ním nětco lomcujíc skrze dříví hrozně tře. Ihned Reymond pochopil svůj meč a hrabě voštíp, počal pilně hleděti, co by to bylo. I uzřel vepře divokého velikého velmi a hrozného, an zuby klektá a sliní. Hned Reymond řekl svému pánu: „Pane milý, žertu není, zachovaj život svůj a vstup na strom.“ Jemuž hrabě odepřel a nechtěl toho učiniti, řka: „Tohoť mi se nikdy nepřihodilo, abych se kdy bál, a nikdá o mně taková pověst slyšána nebyla, protož se ještě báti nechci a Pánu Bohu věřím, že se to nestane, abych utíkati měl před zvěří divokou.“ Toho Reymondovi velmi líto bylo, jako by čil, co se pánu a strajci jeho má přihoditi. Tehdy hrabě pospěšně dal té svině ránu velikou, ale neškodnou, neb mu svině odvedla voštíp a pána k zemi porazila. A ihned Reymond pochopiv voštíp pána svého, uhodil vepře, chtěl jej zabít, ale chybil se k velikému neštěstí, takže mu se ten voštíp na stranu uchýlil a uhodil pána svého smrtně a zaklal ho tak, že hned na tom místě umřel. Vida to Reymond s velikou žalostí, vytrhl z něho voštíp a teprve vepře právě uhodil, až padl na zem, a vida, že umřel leží, obrátil se k svému pánu, kteréhož vida umřelého počal náramně křičeti a volal, pláče srdečně za dlouhou chvíli, mluvě sám k sobě, řka: „Ach neštěstí nemilostivé, jaks mnoho zámutekú a žalostí i srdečného pláče učinilo, zbavivše mne radosti a veselí mého, aniž jsem

se nadál, počat jsa v rozkošných věcech od narození mého v štěstí a v rozkoši, bych měl upadnouti v takovou hořkost. Ó neštěstí, jakou moc máš, že činíš z bohatého chudého, někoho povyšuješ a jiného ponížíš. Ó jak jsi mne v mé mladosti chudého tak nelítostivě ranilo, že musím poddán býti chudobě a nouzi. Ó bych nyní také umřítí mohl, abych byl pochován s svým strýcem milým, poněvadž bez něho žádného utěšení není, zbaven jsa radosti, neb žádný mi toho na světě neuvěří, než že jsem jej dobrovolně zabil.“ I počal opět srdečně plakati, řkouce: „Zlořečena buď ta hodina, v níž jsem se počal, nebo takového skutku nikdá mi Bůh neodpustí aniž za to pokání kdy budu moci učiniti.“ A tak více než za hodinu v té žalosti trval, stoje nad svým strajcem. Potom sám k sobě přišed, vsedl na svůj kůň, s velikú žalostí ruce své stískaje, i jel, pustiv koni uzdu, pláče a ohlédaje se, nevěda, co by měl činiti. A když v velikém smutku bloudil, přijel k nějaké studnici, kteráž slúla Tursbrym, u kteréžto uzřev tři panny velmi pěkné a vysokého urození, ale jsa přemožen žalostí, nic neřekl jim, nežli mlče je pominul. Tehdy nejmladší z nich a najpěknější k němu přišedši, řekla: „Nikdá jsem neviděla člověka urozeného bez ctností, aby tak jeda mimo panny jich nepozdravil.“ Reymond jak prvé, tak i nyní slova neřekše, předce jel, ani toho se nepsoušchal. Kteráž vidouc to předběhla ho i uchytila kůň jeho za uzdu, mluvě k němu: „Divím se tomu, že ty, sa mládenec způsobný, jakož porozumívám, urozený, že tak mlče, nás nepozdravivše muožeš odjet, nevěda, že tu všechno štěstí tvé jest.“ Tehdy Reymond pohleděl na tu pannu, počal se lekati, že nevěděl, kde jest, mysle sám v sobě, co by to bylo, obluda-li čili žena pravá, a kde se tu vzala, vždy jí slova ne-

řekl. Kteráž vidúc ho z mysli vyraženého, neb poznala po barvě, když se změnil, počala ho opět haněti, že by cti neznal, poněvadž jel mimo ně mlče. Tehdy teprva Reymond patře na krásu její, složiv s sebe strach, skočil s koně svého a řekl: „Najmilejší panno, Tvé Milosti prosím, odpusť mi, což sem učinil proti tobě, neb já v veliké žalosti pro neštěstí a příhodu, kteráž mi se vnově stala, zapomněl sem pozdravení učiniti, a aniž jsem věděl co jiného než žalost a trápení, kteréž před očima mými ustavičně jest, však nyní napraviti chci, jakžkoli rozkážeš.“ Jemuž panna řekla: „Reymonde milý, příhody i žalosti tvé líto mi jest, ale brzy budú obráceny v lepší.“ Opět Reymond slyše, že jmenuje ho jménem jeho, divil se velmi a řekl: „Nejmilejší a ze všech najkrašší panno, nemohu se tomu nadiviti, že mé jméno znáš, neb mi se zdá, že jsem tebe jak živ neviděl.“ Panna jemu odpověděla: „Reymonde milý, netoliko tvé jméno já vím, ale také práce a starosti tvé všelijaké, a zvláště tvé neštěstí i příhodu, kterouž máš nyní na svém srdci pro pána strejce tvého, kteréhož s divokým vepřem zamordoval na této poušti, ale to se bez tvé vůle stalo. Protož budeš-li mne poslouchati a rady mé šetřiti, budeš míti štěstí i bohatství na tomto světě a budeš pozdvižen a rozmnožen ve všech skutcích tvých nade všecky tvé přátely i předky.“ Slyše to Reymond, počal se náramně radovati, zpomínaje na řeč strajce svého, kterak mu rozprávěl, jedá s ním a patře na hvězdy. Opět panna řekla Reymondovi: „Reymonde můj milý, což jest kolivěk strejc a pán tvůj prorokoval, tak se tobě všecko stane, neb to Bůh všecko působí, jakž ráčí.“ A jakž Reymond uslyšel Pána Boha jménovati, zradoval se velmi a pomyslil sám v sobě: „Poněvadž tato panna Pána Boha jmenuje, nemůžf mi

zlého a bludného býti, ale jestif jistě křesťanská a přirození lidského.“ I řekl k ní: „Přeurozená panno, velmi se divím, že mé jméno a žalosti pro strajce mého i příhody znáš, jako by při tom všem byla. Ale poněvadž Pána Boha jmenuješ, ješto mi nad to nic utěšenějšího není, tím se velmi těším a rozumím, že křesťanská jsi. Protož s tebou rád promluvíti i učiniti, cožkoli rozkážeš, chci, jakžkoli jsem prvé pochyboval o tobě.“ Řekla mu panna: „Měj se dobře, Reymonde, a nic se neboj, tvé štěstí v krátkém času pozdviženo bude nad pána strejce tvého, k tomu aby věřil, žeť jsem já ta, skrze kterouž štěstí i včelikého dobrodiní dosáhnúti máš, neb já to vím skrze moc Boha živého, v něhož já věřím, tak jakž křesťan věrný a dokonalý věří, že se jest narodil z čisté Panny Marie a za nás hříšné umřel na kříži, Bůh a člověk, potom vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa.“ A tak pořád všecky artikule křesťanské vyčítala řádně, jimiž se Reymond velmi potěšil. Potom mluvila k němu: „Reymonde můj milý, tobě já pravím, že budeš múdrým a k velikému důstojenství přideš, budeš-li poslouchati mne, cožť rozkáži koli.“ Jízto Reymond odpověděl: „Panno má milá, podlé možnosti mé chci učiniti všecko, což mi koli rozkážeš.“ Řekla mu panna: „Toho na tobě žádám, aby mi přísáhl a slíbil, že mne pojmeš za manželku a nikdy neopustíš, ale zachováš pravé manželství. A když to učiníš, aby mi opět slíbil, že mne v sobotský den na pokoji necháš ani se po mně ptáti budeš, co bych já činila a kde bych byla, v tom aby mi nepřekážel, žádného v tom neposluchaje, jestliže by tě k tomu chtěl k tomu vésti. A tak já v ten den abych mohla volně činiti to, což na mne příleží, bez překážky. A ti tobě také slíbim chci věrně a právě, že na ten den v sobotu na žádné místo nepoctivě a škodné cti mé

i tvé přijetí nechci nižádným obyčejem.“ To vše Reymond vyslyšev, slíbil panně to v celosti a bez porušení zdržeti, ale pohříchu změnil přísahu a neučinil, jakž slíbil, pro kterouž věc přišel k žalosti, jakož doleji oznámeno bude. Opět panna jemu řekla: „Opatř se, Reymonde, s pilností, neb jestliže mi nesplníš toho, což mi slibuješ, ztratíš mne a věčně mne neuzříš a potom tobě ani tvým dětem dobře se vésti nebude, ale skrže takový účinek ty i děti tvoji zbaveni budete cti, zboží i štěstí a poddaní vaši zhynou na živnostech svých.“ Reymond po druhé počal přísahati, že by jí to chtěl všecko, pokud živ jest, splniti bez přerušení, neposlouchaje v tom žádného.

A když panna již tak od Reymonda byla ujištěna, počala jemu raditi, aby jel hned k Pojtířovu, a tázal-li by ho kdo, kde by byl pán jeho, aby řekl, že ho v lese ztratil, neb se mnozí z služebníkův budou tázati a potom ho budou v lese hledati s velikou žalostí, až ho i najdou a povezou do Pojtířova a pochovají podlé řádu a důstojenství jeho. „Ale ty paní jeho i synům sloužití máš s pilností a je těšiti v jich zámutcích, neb to tobě příležití pro ten skutek, kterýž jsi učinil. Nazajtra pak sjedou se všickni páni a poddaní té krajiny a znovu léno přijímati budou, přísahajíc pánu novému, synu tvého strajce. Tehdy ty nikoli toho neobmeškávaj, ale předstoupě přede všemi žádaj, aby tobě ráčil za tvou službu, kterýž jsi činil hraběti z Pojtířova, otci jeho, dáti, a to takový, aby zde u této studnice, kdež společní nyní jsme, tolik země a skalé i lesuov dal, co by mohl obtáhnouti koží jelení. A kdyžt bude ten dar dán, tehdy ty bez meškání způsob sobě listův k tomu potřebných s pečeti od velikých pánuov, do času jistého se se tomu dosti stalo. A když všecko to zřízeno a utv-

no bude, tehdy se málo podrž a potom jdi do města, hned potkáš muže, an nese kůži, a což ji procení, to mu za ní daj a netrž se s ním o ní, a což za ní dáš, nic sobě toho nevaž. Potom z té kůže máš řezati řemen velmi tenký, jakž muož najtenčeji býti, vždy okolo, pokudž ta kuože muož vystačiti. A když budeš všecko pohotové mítí, schovaj ten řemen do krabice a stuoj o to, aby ten dar daný tobě dostal do této studnice. Potom ten řemen daj táhnouti okolo studnice a okolo skále s tímto lesem, což muož řemen vystačiti.“ A když panna souplna ho ve všem naučila, kázala mu odjíti, napomenuvše ho, aby se k ní na jmenovaný den navrátil zase. Kterýž vzav od ní odpuštění, i jel k Pojtířovu.

A když do Pojtířova přijel, zachoval všecky ty věci, kteréž mu panna rozkázala. Tu byl od dvořanů přivítán a opíán, kde by nechal svého pána, jimž Reymond odpovéděl, jakž včera od něho odjel do lesa, že by ho nikdy více neviděl ani postihnouti mohl. A tak ho ztratil jako i jiní všickni. To oni slyšíce více ho netázali, neb žádný o té příhodě nic nevěděl kromě jediný Reymond, kterýž mnoho častokrát plakal, maje žalost na srdci svém, ale tajil se přede všemi a znáti nedal. Zatím pak služebníci jeden po druhém domu se navracovali, nikada žádný, kde by jich pán zuostal. Pro kterýž věc žalost vznikla při dvoře, neb každý želel a litoval pána svého a zvláště hrabinka a jich děti, až i naposledy přijeli dva služebníci, nesouce pána svého umrlého s sebou, a ti povéděli, kterak ho našli s divokým vepřem u tohoto ležení. Tu teprv žalost a pláč ode všech vzešel, jakž o němž by mnoho psáti bylo, a potom jej pohřbali s velikou poctivostí, želejíce ho všickni páni, dvořané i měšťané jeho i veškeren dvořan i lid obecní po celém panství jeho. Ale Reymond nade všecky žalost

se obveselili a zvláště Meluzína byla radostná z takových novin. A tak oba dva děkovali Pánu Bohu, že by synové jejich k takové cti přišli, o kterýchžto všudy znamenitá pověst se roznesla a zvláště o jich zmužilosti a udatnosti rytířské. A tak Reymond a Meluzína byli jsou všem milí a vzácní a každý jim přál všeho dobrého. Ale že štěstí a radost tohoto světa stálého nic není a ráda se s zámátkem a truchlivostí skonává, pakli kdo na tomto světě máje radost a veselí a v rozkoších trvá, strach jest, by to nebylo k věčnému zatracení. Jakož přišel svatý Augustýn, že se jemu jednou přihodilo, když přijel do Říma, stal u jednoho hospodáře hospodou, kterýž někdy byl jeho školní tovaryš, toho se ptal, kterak by se měl. Jemuž hospodář řekl: „Pane milý, má se dobře a štěstí, zdraví se všech stran mi přichází, zboží mám dosti a hned mi nic neškodí.“ Ihned svatý Augustýn zavolav k sobě služebníka svého a řekl mu: „Osedlaj koně bez meškání, abychom odsud rychle odjeli, dříve než nás zastíhne hněv a pomsta boží.“ A když málo od domu odjeli, ihned se ten duom propadl a všecko, což v něm bylo, zahynulo, hospodář i s dětmi svými. A tak ještě vidína bývá ta jáma, kde ten dům stál. A tak jakož jsem řekl, že radost světa s zámátkem se dokonává, Reymond s Meluzínou také štěstí veliké i bohatství měli, přihodilo se v jednu noc, že ji Reymond ztratil, jakož i prvé se to stávalo, proto ji nikdy nenásledoval ani se ptal, kde by byla, co činila, tak jak jí slíbil. Tehdy v tu sobotu přijel hrabě z Forštu, strajc Reymondův, pravě, že otec jeho u něho tu přijat jest v Luzíně s velikou ctí, neb se tu i jím přisjeli na nějakou svatbu a tu byli veseli. Tehdy ten hrabě, strajc Reymondův, řekl: „Reymonde muoj milý, jest manželka tvá? Pošli po ní, ať také hosti navštíví.“

přivítá.“ Odpověděl Reymond: „Strajče muoj milý, o to se nestaraj, zítra bohda uzříte ji.“ A když bylo po obědě a již od stolu vstali, pojal hrabě z Forštu Reymonda za ruku a vedl se s ním na místo tajné a tu mluvil k Reymondovi, řka: „Reymonde můj milý, věřím, že mi za zlé míti nebudeš, což k tobě mluvíti budu.“ Jemuž Reymond odpověděl: „Mluv, což jest potřebí.“ I dí jemu hrabě: „Reymonde milý, bojím se za tě, že jsi ty nešťarován, neb to všudy praví, že se nesmíš manželky své otázati, co by činila aneb kde by bývala v sobotní den. Protož já pravím, že jest to divná věc a neznámá, poněvadž běhův jejich neznáš, a za to já mám, že tobě toho lidé za moudrost nekladou, nýbrž o té věci mluví majíce za to, že ona neslušné věci činí a tajně s jinými hraje a jiné miluje více nežli tebe. A druzí pak praví, že by byla nějaká obluda. Protož radím, aby se vystříhal a k tomu se přičinil, neb jest již čas, aby činy její odčinil, tak aby bláznem učiněn nebyl, čehož já se velmi bojím.“ Když to uslyšel Reymond, rozhněval se velmi tak, až se i začervenal, věře lehce slovuom jeho nepřívětivým. A hned vzav meč, běžel k jedné komoře, která prvé nikdá nebyl, neb Meluzína sobě komoru k svým tajným věcem připravila, a tak u dveří že se hrabě stál, mysle, co by činiti měl po řeči strajce svého. Věře jemu, že by ona nětco hanebného činila, a tím nevěrně byla. I vytáhl meč svůj, pokoušeje se, jak by mohl otevřítí aneb díru učiniti, skrze kterou by mohl viděti, co by manželka jeho dělala, a potom o ní nepochyboval. A tak zvrstal dvěře a učíně, až díru udělal. Pro kterýžto skutek ztratil Reymond z ústění tohoto světa i přítele svého najmilejšího. Když Reymond hleděl skrze díru, kterouž ve dveřích provrtal, uzřel manželku svou, an nahá sedí

v lázni, kterouž sobě připravila, jsouci od pupku až nahoru převelmi pěkná a krásná žena, že by každému s podivením bylo, ale zase od pupku až dolův byla velmi příliš škaredá, majíce ocas dlouhý jako drak nebo sáně barvy lazourové a v tom místě byl k stříbru nápodobný, jako by jím byl ztropený, ale vším obyčejem hadovým anebo ještěrovým.

A když Reymond všecko to spatřil a viděl u ženy své, počal se náramně rmoutiti a strašliv býti. A tak stál za dlouhou chvíli, nevěda, co činiti má, až se z něho pot vyrazil, však přišed sám k sobě, díru tu šátkem a voskem zadělal, lituje, že jest kdy uposlechl strajce svého, ale proto za to měl, že by o tom Meluzína nevěděla. A tak učiniv to, šel s horlivostí a s hněvem k strajci svému. Kteréhož on vida zarmouceného, domníval se, že by Meluzínu podlé řeči jeho našel někde v nějakých neslušných činech. I řekl Reymondovi: „Bratrane milý, čil jsem dobře na svém srdci, že manželka tvá s tebou neprávě jest a víru svou přerušila?“ Jemu Reymond odpověděl: „Ó hanebný člověče, kterýž v nešťastnou hodinu v muoj duom kročil a svými zlostnými a nepravými řečmi mne obtížil, kterýmžto vše učinil jsem to, čehož na věky želeť a litovati musím. A běda mně, že jsem kdy o manželce mé dobré a chetné slovuom tvým lživým uvěřil! Protož ihned jsem se z domu mého, dříve nežli by o život tvuoj přišel a nad tebou se toho nepomstil, a viz, aby před očima dokuds živ více nechodil.“ Tehdy hrabě vida horlivost jeho, slova jemu neřekl, ale jel ihned, lituje toho náramně, že bratrance svého tak velmi zarmoutil, a lehce lásku a milost ztratil, neb potom to přišlo jemu zlému, takže o život svůj to hrabě skrze to přišlo, což doleji o tom bude oznámeno.

A když již hrabě odjel, Reymond v veliké žalosti a zarmoucení jsa, počal tepruv zpomínati na ten slib, kterýž učinil Meluzíně pod velikým závazkem, když ji najprv pojal, takže jí neměl nic překážeti ani ji následovati v den sobotní, zpomínajíce také na to, nezdržel-li by toho slibu, že by ji ztratiti musil a nikdy ji více dokud živ neviděti. A tak velmi se bál, aby ho Meluzína tou dírkou neviděla. A když v tom velikém zámutku ty i jiné všecky řeči sobě předkládal, počal náramně plakati, lituje vždy, že strajce svého uposlechl, neb věděl, že všecko zlé skrze to má na něho přijíti. I počal volati hlasem velikým, řka: „Ach přesmutná hodina, v kterouž jsem se narodil, poněvadž jsem nezdržel toho, což jsem své nejmilejší manželce slíbil, kteráž byla radost i utěšení srdce a zdržení života mého; ale že jsem ji učinil neprávě, zahynulo tudy mé všecko dobré i potěšení života mého.“

A když mnoho žalostných věcí vymluvil, svlekl se z roucha svého, položil se na lože a tu tepruv kvílil a plakal převelmi a opět mluvil sám k sobě: „Ó Meluzíno má nejmilejší, mám-li já tebe ztratiti, a ty jsi všecko těšení a radost má, ješto bez tebe mého utěšení a veselí není žádného, ale uložím sobě za pokání to, abych více mezi lidmi obcování žádného po tobě nechtěl, ale na poušti jako chudý a opuštěný člověk svůj život dokonat.“ A tak v velikém pláči a žalosti ten celý den a celou noc až do neděle strávil, jednak vstáváje, a jednak lehaje, takže všem a zvláště služebníkům bylo zarmoucením, ale žádný nesměl jemu nic říci, než všicknovědci a jeho mlčíc stáli. Až právě když Meluzína přišla, otevřela sobě komoru otevřítí, do kteréž všedši, našla se na loži podlé něho a jeho objevši, políbila ho, a hrabě jest v veliké žalosti a tesknosti. I poča-

la k němu mluvíti, řkouce: „Pane muoj milý, což jest vám tak žalostného aneb jaká starost na srdce vaše vstoupila? Oznamte mi a já, porozumím-li tomu a budu-liť moci, chciť vám poraditi a učiniti pomoc.“ Slyše to Reymond, počal zase vesel býti, maje za to, že by ona o jeho slibu nezdržení nic nevěděla. Kterážto znala všecko, ale však nic sobě toho nevážila, když té věd žádnému nezvěštoval. I řekl Reymond Meluzíně: „Horkost byla na mne přišla, jakož mi se to i prvé přiházelo, ale již jest proměněna v studenost.“ Jemuž Meluzína odpověděla: „Muoj milý pane, nestaraj se a tomu se nediv, nebť i to tebe brzo minouti má.“ A hned jeho objímajíce líbala, pro kterouž věc Reymond zdráv učiněn jsa, v veliké milosti a lásce s ní přebýval, žádnému toho nikdy nevypravuje o své manželce, což byl viděl.

O GOFFROJOVI A FREYMONDOVI, VLASTNÍCH BRATŘÍCH A SYNECH REYMONDOVÝCH A MELUZÍNINÝCH.

Goffroj, bratr starší Freymonduov, ten, kterýž měl za jako kanec a byl zmužilý, silný a udatný, takže žádného se nikdy nebál, byl divný a dokonalý rytíř.

Toho času vyšla pověst všudy po krajinách, že by v zemi a v krajině jménem Garande byl ten velmi silný, takže se žádný proti němu postaviti nemohl. Ten ukrutník velikou škodu v té zemi garandské dobývá a lidi morduje až do té země Rottem. Kterouž stavěla Meluzína. Ta pověst když došla k

přisáhl hned Pánu Bohu, že by chtěl s tím ukrutníkem boj podstoupiti a s ním se bítí a jej přemoci a zkrotiti jeho pajchu, kterouž nad lidmi chudými prokazoval.

A když se toho dověděl Reymond, otec jeho, bál se velmi, by nezhynul od ukrutníka toho, kterýž příliš byl silný. A tak Reymond myslil ve dne i v noci, kterak by syna svého od toho odvesti mohl. Ale Goffroj úmyslu svého nikoli změnití nechtěl, ale k tomu se měl, aby pokusil síly jeho. I nemoha jemu odepřiti, požehnal ho a pláčem, žádaje a prose Pána Boha, aby se k němu zase ve zdraví navrátil. A Goffroj připraviv se na cestu a vsedše na kuoň, jel až do země garandské, kdežto ten silný ukrutník obr přebýval. Toho času Freymond, mladší bratr Goffrojuov, jsa dobře učený a nábožný člověk, chodíval často do kláštera Maléřova a tak krátce, až umyslil v něm mnichem býti. Ale však bez vědomí otce a matky nechtěl toho učiniti, ale jim to sdělil. Jemuž Reymond, otec jeho, řekl: „Freymonde, ty mu milý, víš dobře, že Uryens a Goyt i jiní bratři tvoji, kteří po rytířských věcech stojí, cti sobě dobývají, takže jsou lidé slovní a vzáční, o nichž pověst po všech krajinách se rozhlašuje zde i jinde; a ty pak chceš mnichem býti, ješto já toho nedopustím nižádným způsobem, ale chci, aby byl pasován na rytířstvo, jakož i bratři tvoji.“ Odpověděl Freymond: „Otče můj, nechtím já nikoli nebude aniž oděni na se vezmu, ale chci za všecky vás Pána Boha prositi, aby vás ráčil odvésti ode všech příhod zlých a dal vám prospěch a všecky věci dobrém. A věřím, že mi toho dopomuožeš, neboť mnichem a člověkem duchovním byl, neb mi žádného na tom světě není, než v zákoně a v klášteře mnichem býti a tu svojo život dokonati a složit.“ Když Reymond chtivost jeho, poslal k Meluzíně,

jsi koli nade mnou učinil, pro kterouž věc trápení a muky trpěti musím až do dne soudného, ješto bych toho všeho prázdna byla, kdyby mi byl víru a slib svojo zdržel, ale již se musím do toho místa bráti, kdež jsem prvé v velikých mukách byla.“

Toho všeho Reymond pilně poslouchaje, kterak Meluzína, kněžna přeurozená, tak žalostivé řeči mnohé a pravé vypravila a kterak sobě náramně o rozloučení jejích stýskala, zmrtněl všecek, rozjímajíce v srdci svém všecka slova její, a tak se velmi zarmoutil, že nemohl pro žalost nižádného slova promluvití, než čekal a se to mněl, že srdce jeho velikou žalostí rozpučiti se musí. Jakož toho sám v sobě na milém Bohu žádal, poněvadž manželky své milé zbaven býti má a v neštěstí upadnouti, aby také i sám zahynul. A tak v veliké žalosti mlče, vstal a objal Meluzínu, manželku svou, kterou i s pláčem políbil. A tak sobě žalostivě činili oba do velikým zámutekem omdleli a na zem upadli, kterak věci páni, zemané, panny i paní všecky vidouce přikali a jich od země pozdvihli, litujíce náramně žalobou a tak nešťastného rozloučení.

Tu Reymond klekl na svá kolena před Meluzínou a prosil jí snažně, aby jemu to ráčila odpustiti, což jí proti ní v hněvu učinil. Jemuž Meluzína řekla: „Ty muoj milý Reymonde, tof bych já ráda učinila, abych způsobil toho tak milý Bůh, by mi možné bylo, se všem menší v světě věc to bylo by. Ale bojím se, že všecky věci jinák způsobeny a zřízeny jsou.“ Přitom jeho prosila, aby neráčil zapomínat na Freymonda, syna jeho a pravíce, že on má býti knížetem v Forstnu na strajce tvého. Také aby nezapomínal na Jeticha, syna nejmladšího, kterýž ještě prsí požívá a chůvy své má býti pánem v Portenáchu a v Rotstelle a buď i

ho statečný a zmužilý rytíř, též i synové, kteří od něho pocházeti budou. „Tohoto pak najposléze žádám na tobě, aby po všeckny časy prosil za mne Boha a já zase též učiniti chci, nebo již se mnou utěšení žádného míti nebudeš ani mne více poznati jako prvě budeš moci.“ A hned jakž to dokonala, vskočila vzhůru oběma nohama do jednoho okna, z něhož dlouho vzhlédala, nechtějíc hned pojednou odtud hnouti, dokudž by všech pánův a dvořanův nepožehnala a odpuštění nevzala. A najprvé se s Raymondem žehnala, řkouce: „Buoh tě zehnaj, srdéčko mé milé, radosti má najpravější, tys byl muoj klénat výborný, kterýž jsem příliš milovala, chovala jej od mladosti v svém srdci. Ó přeušlechtilé stvoření živote muoj, radosti má, tebeť jsem po všecky časy milovala, Buoh tě zehnaj, přeutěšený a dobrotivý mládenče, tys ze všeho urození najkražší a z manželuov zrozený a přezádoucí. Ó najmilejší příteli a pane, ty jsi muoj radosti plný, Buoh tě zehnaj, v zámutcích mých zblábnutí mé, má kratochvíle i mé všecko utěšení! Buoh tě zehnaj, všelikni přátelé mojí milí! Zehnajž tě Buoh, ty zámku Luzino, tebeť jsem sama kázala stavěti, kterak mi byl velmi milý. Bůh tě zehnaj, všeliká kratochvíle tohoto světa, a nade všeckyť tebe žehnám, ty jsi muoj milý a příteli najmilejší, kterýž jsi mi radost a zdraví mé.“ A tak Meluzína s pláčem ty řekla, všem v zámku požehnala i vyskočila z okna a pustila se přede všemi pod pasem jako had, majíce zuby a křaredý vocas, tak jakž v sobotský den bývala. Všichni zámku se divili se všickni, nebo jsou ji nikdá takto zpodobem nevidali ani o tom slýchali, kromě manželky její. Tehdy Meluzína zdvihla se vzhůru na vzrost v povětrí a po třikrát ten zámek oblehla a po každém obletění pustila žalostivý, veliký

a hrozný hlas a potom pod oblaky letěla, takže jí žádný člověk viděti nemohl. Tu Reymond stoje s svými pány, se vši čeledí srdečně plakal, ale nade všeckny Reymond, trhaje vlasy s své hlavy a v tvář se pěstí tepla, a tak počal žalostivě láti a klíti tu hodinu, v kterou se narodil. Potom s velikou žalostí počal mluvíti, řka „Ó Meluzino, manželko má najmilejší, ty jsi všeho štěstí koruna, ty jsi zdraví mé, ty jsi má mistryně byla. Ó má radosti i bohatství mé, Bůh tě žehnaj, utěšení srdce mého, ty jsi byla má kratochvíle; tebeť nade všecky panny i paní chválím. Buoh tě žehnaj, má jediná manželko, pro kterouž žádné jiné dokud živ po tobě znáti nechci. Ty jsi má milá ruože, najvonnější kvítek nade všecko jiné koření. Již jsou minuly léta má a čas můj všecken, v němž jsem s tebou radostí požíval, poněvadž těbe více viděti nemám; běda mně, že jsem se kdý na tento svět narodil!“ A tak Reymond ustavičně toužil a sobě stýskal, že ti všickni, kteříž s ním byli, musli také plakati. Potom po vši té zemi když se to rozneslo, plakali všickni a litovali Meluzíny, též i v jiných okolních krajinách. Ale najlítěj Reymondovi toho bylo, že jest nevěrně manželce své učinil a tudy jí ztratil. Propraví tato historia, že nikdá, dokud byl živ, od žádného člověka nebyl vídán, aby se kdy smál, co jsou před ním rozličných kratochvílí, znamenitých rozprávek a podobenství, kteréž se před dávními lety dály, vypravějí chtějí tím přivesti, zdali by zapomněl takové žalosti nikdy nemohl potěšen býti až do smrti své.

Potom jeden pán znamenitý přistoupil k Reymondovi a řekl mu: „Milostivý pane, pomníš-liž na to, jest Meluzína, manželka tvá, rozkázala učiniti s tebou tvým Horrybelem, aby byl umrtven a škoda aby ti nedála této zemi tvé?“ Jemuž Reymond odpověděl:

„Teli milý, pamatujit dobře. Protož tobě poroučím, aby ty to zřídil a jak by se tobě najslušnějí zdálo, učinil.“ A vtom odšel od nich do jedné komory a tam se zavřel, pláče a všeckny věci sobě připomínaje. Tehdy ten pán, jemuž Reymond o synu svém poručil, s svými služebníky vzavše Horrybele, syna Reymondova, položili jej do jedné pusté pivnice a všudy dvěře, okna zacpali tmojem a nametali k němu slámy a jí zapálili, a tak jej udusili v té pivnici.

A když umřel, vzali tělo jeho a položili na máry, jako by svou smrtí sešel. A tak ho pochovali podlé řádu a duostojenství jeho. Potom Reymond na každý den v veliké žalosti a toužení přebýval, nechtě nižádného potěšení přijíti, než vždycky plakal a naříkal na tu hodinu, v kterou se narodil. Ale že Meluzína pozůstavila po sobě dvou synův malých, i bývala vídána často v noci od chuov, kteréž léhaly s těmi dětmi, že ona ty děti odvíhala a jim dávala pokrm z prsí svých, činíce to každou noc, ale chůvy pro strach vstáti nesměly, než požádaly to Reymondovi, pánu svému. A z toho on časem se těšil, maje naději a čáku, že by ještě manželka jeho k němu se navrátiti měla, ale to se státi nemohlo.

Protož daremní jeho očekávaní bylo, neb jest zrušil své tělo a svou tak najmilejší ztratil.

DRUHÉHO OBRA PŘEMOHL V ZEMĚ NORMBELANDSKÉ.

„Teli ty všeckny žalostné věci pomínuly, jichžto jsem se těšil, proto, že ten slavný klášter s mni-
chmi, ten přebývá v zemi normbelandské nic